

Vegleiðing frá Arbeiðs- og brunaeftirlitinum

Arbeiðsumhvørvi

Trygdarskipan á føstum arbeiðsplássum

Juni 2019

Hvat er ein vegleiðing frá Arbeiðs- og brunaeftirlitinum?

Endamálið við vegleiðingum frá Arbeiðs- og brunaeftirlitinum er at vegleiða, hvussu ásetingar í lóggávu skulu skiljast/tulkast. Vegleiðingar verða brúktar til at:

- greina út orð og setningar í reglunum
- greiða frá, hvussu krøvini í reglunum kunnu lúkast í royndum
- greiða frá vitan um at tulka reglu í sambandi við dómar
- greiða frá, hvussu viðkomandi lóggáva er samansett, og hvørji øki hon umfatar

Er ein vegleiðing frá Arbeiðs- og brunaeftirlitinum bindandi?

Vegleiðingar frá Arbeiðs- og brunaeftirlitinum eru ikki beinleiðis bindandi fyri virki, aðrir myndugleikar, trygdarskipanir e.o., men vegleiðingarnar tulka reglur (lógir og kunngerðir), sum eru bindandi.

Arbeiðs- og brunaeftirlitið setir ikki onnur krøv, um t.d. eitt virki hevur gjørt sum tilskilað í eini vegleiðing.

Virkini kunnu loysa uppgávarnar á annan hátt, men Arbeiðs- og brunaeftirlitið metir tá, um hesin háttur er eins tryggur og í samsvari við reglurnar.

Meira kunning

Meira kunning og vegleiðing er at finna á heimasíðuni hjá Arbeiðs- og brunaeftirlitinum, www.arb.fo

Arbeiðs- og brunaeftirlitið

Eirargarður 2, 2.hædd

FO-100 Tórshavn

+ 298 66 44 00

arb@arb.fo

Innihaldsvirlit

Innleiðing	2
Ágóðar við at hava eina trygdarskipan	3
Skipan av trygdar- og heilsuarbeiðinum	4
9 ella færri starvsfólk	4
10 ella fleiri starvsfólk	4
20 starvsfólk ella fleiri	4
Trygdarnevnd tá ið ein trygdarbólkur er	4
Trygdarnevnd tá ið tveir ella fleiri trygdarbólkar eru	4
Trygdarskipanin	6
Trygdarumboðið	6
Arbeiðsleiðarin	6
Trygdarbólkurin	7
Trygdarnevndin	8
Arbeiðsgevarin	8
Val av trygdarumboði	9
Hvussu nógv trygdarumboð?	9
Trygdarskeið	9
Øll hava ábyrgd	10
Skeiðsveitarar	10
Leinkjur	10

Innleiðing

Arbeidsumhvörvislógin áleggur öllum fóstum arbeidsplassum og deildum við 10 ella fleiri starvsfólkum at samskipa trygdar- og heilsuarbeiðið. Treytirnar fyri, hvussu trygdar-og heilsuarbeiðið skal skipast, eru tongdar at, hvussu nógv starvsfólk eru.

Henda vegleiðing hevur sum endamál at greiða frá, hvussu trygdar-og heilsuarbeiðið á fóstum arbeidsplassum skal skipast og hvørjar uppgávurnar hjá ørtunum í trygdarskipanini eru.

Fyri arbeiði á fyribils og skiftandi arbeidsplassum uttan fyri virkisins fasta arbeiðsstað, eru aðrar reglur galdandi enn tær, ið verða nevndar í hesi vegleiðing. Víst verður tá til kapittul 8 og 9 í kunngerð nr. 126 frá 1995 um trygdararbeiði á virkjum og arbeidsplassum.

Ágóðar við at hava eina trygdarskipan

Ein trygdarskipan er eitt skipað samstarv millum starvsfólk, leiðara og arbeiðsgevara og hevur sum endamál at skapa eitt trygt og gott arbeiðsumhvørvi.

Arbeiðspláss, ið hava eina virkna trygdarskipan, eru betri før fyri at loysa trupulleikar og avbjóðingar, ið snúgva seg um heilsu og trygd í arbeiðsumhvørvinum. Somuleiðis kann ein virkin trygdarskipan verða við til at fyrbygja arbeiðsóhappum og øðrum neiligum ávirkanum, ið arbeiðsumhvørvið kann hava á starvsfólk.

Tá ið eitt arbeiðspláss hevur eina trygdarskipan, tryggjar arbeiðsplássið sær, at trygd og heilsa áhaldandi verða raðfest.

Við eini trygdarskipan, verður tað eisini gjørt starvsfólkunum greitt, hvønn tey skulu venda sær til við viðmerkingum, spurningum og uppskotum um trygd og heilsu á arbeiðsplássinum.

Eitt trygt og heilsugott arbeiðsumhvørvi er tó ein felags uppgáva, ið øll á arbeiðsplássinum skulu verða við til at lyfta. Øll eiga at kenna sín leiklut og ábyrgd í arbeiðinum at tryggja eitt gott arbeiðsumhvørvi.

Tey, ið verða vald til trygdarumboð skulu á trygdarskeið, har tey fáa frálæru og vitan um spurningar innan trygd og heilsu. Á henda hátt gerast tey før fyri at hava eftirlit við at arbeiðið á arbeiðsplássinum fer fram á ein hátt, ið er trygdar- og heilsuliga í lagi. Hetta er galdandi fyri bæði sálarliga og likamliga trygd og heilsu.

Skipan av trygdar- og heilsuarbeiðinum

Ein trygdarskipan inniber, at trygdar- og heilsuarbeiðið á arbeiðsplássinum er lagt til rættis eftir einum skipaðum, lógarkravadum leisti, alt eftir, hvussu nógv fólk starvast á arbeiðsplássinum. Niðanfyrri verður greitt frá, hvussu heilsu- og trygðararbeiðið skal skipast samsvarandi við starvsfólkatali.

9 ella færri starvsfólk

Á arbeiðsplássum, har ið til og við 9 fólk starvast, er ikki krav at hava trygðarumboð. Á tílíkum smáum arbeiðsplássum skal arbeiðsgevarin syrgja fyri persónligum samstarvi við arbeiðsleiðara og starvsfólk um trygðar- og heilsuviðurskifti.

Arbeiðspláss við 9 ella færri starvsfólkum kunnu tó av sínum eitingum velja eitt trygðarumboð. Um fleiri arbeiðsumhvorvislig vandamál eru, verður mælt til, at arbeiðsplássíð hevur eitt skipað trygðar- og heilsuarbeiði.

10 ella fleiri starvsfólk

Á arbeiðsplássum, har ið 10-19 fólk starvast, skal í minsta lagi ein trygðarbólkur gerast. Trygðarbólkurin skal mannast av einum trygðarumboði og arbeiðsleiðaranum á staðnum. Trygðarumboðið er eitt starvsfólk, ið við atkvøðugreiðslu millum allan starvsfólkahópin er valt at verða trygðarumboð.

20 starvsfólk ella fleiri

Á arbeiðsplássum, har ið 20 ella fleiri fólk starvast, skal trygðar- og heilsuarbeiðið skipast við einum ella fleiri trygðarbólkum og eini trygðarnevnd.

Hevur arbeiðsplássíð fleiri deildir ella fleiri ymisk arbeiðsøkir, verður viðmælt, at hvør deild ella arbeiðsøki hevur sín egna trygðarbólk. Síðani verður ein trygðarnevnd skipað. Trygðarnevndin skal skipast í samsvari við tal av trygðarbólkum.

Trygðarnevnd tá ið ein trygðarbólkur er

Er bert ein trygðarbólkur, skulu báðir limirnir í hesum bólki, t.e. trygðarumboðið og arbeiðsleiðarin, saman við arbeiðsgevaranum ella einum umboði fyri arbeiðsgevaran, manna trygðarnevndina. Trygðarnevndin telur tá íalt 3 limir: eitt trygðarumboð, ein arbeiðsleiðara og arbeiðsgevaran ella umboð fyri arbeiðsgevaran.

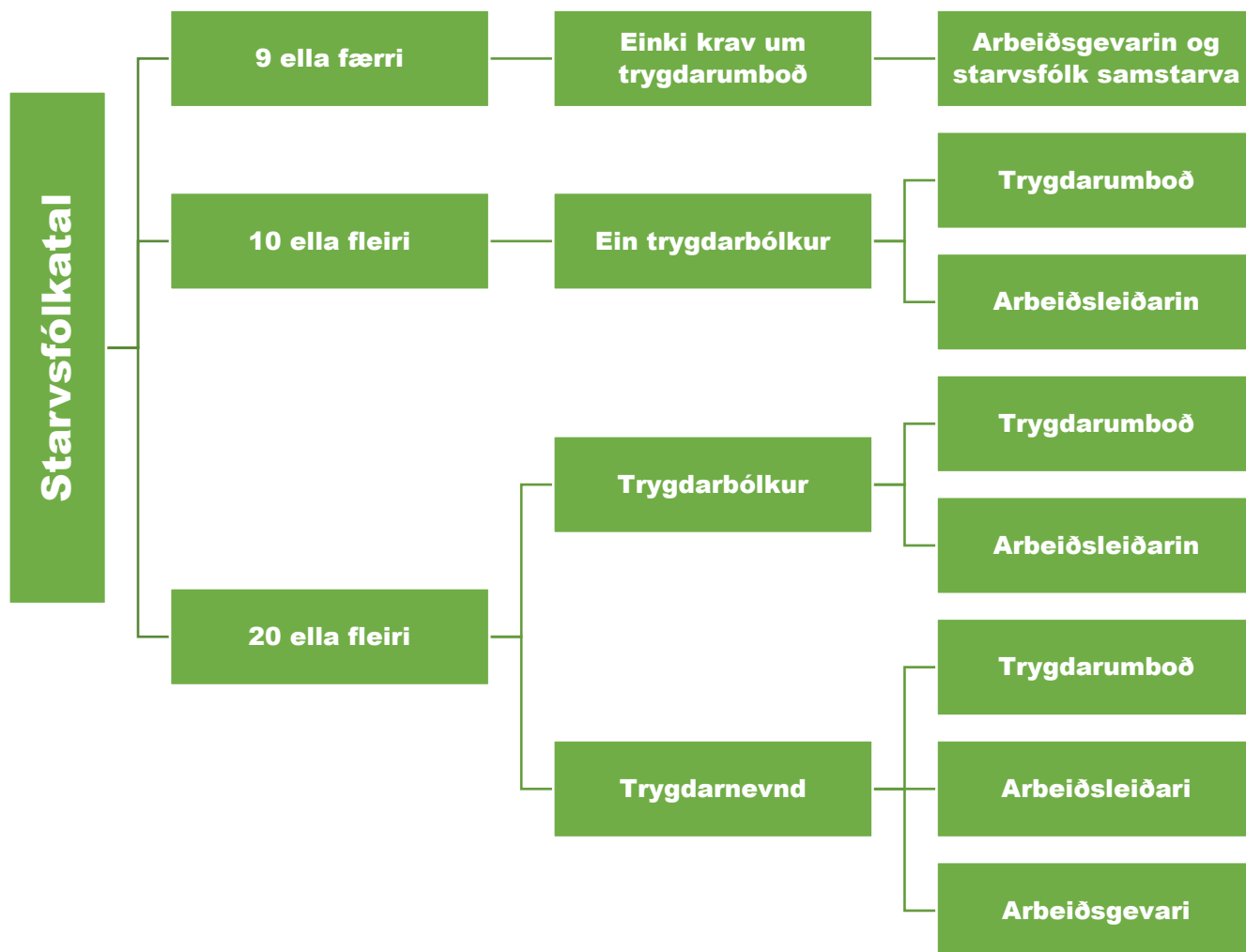
Trygðarnevnd tá ið tveir ella fleiri trygðarbólkar eru

Eru tveir ella fleiri trygðarbólkar, skal trygðarnevndin mannast av tveimum trygðarumboðum, tveimum arbeiðsleiðarum umframt arbeiðsgevaranum ella einum umboði fyri arbeiðsgevaran. Trygðarnevndin telur tá íalt 5 limir; tvey trygðarumboð, tveir arbeiðsleiðarar og arbeiðsgevaran ella eitt umboð fyri arbeiðsgevaran. Talið av limum í trygðarnevndini fer aldrin uppum 5.

Trygðarnevndin skal tilnevna ein dagligan leiðara av trygðararbeiðinum, sum fær heimild at virka vegna nevndina. Er eingin dagligur trygðarleiðari settur, skal arbeiðsgevarin í samráð við trygðarnevndina tilnevna

ein av limunum í trygdarnevdni til dagligan trygdarleiðara. Dagligi trygdarleiðarin skal kunna trygdarnevdina um trygdar- og heilsuarbeiðið og taka trygdarnevdina við uppá ráð við at loysa trupulleikar, sum kunnu taka seg upp millum fundirnar.

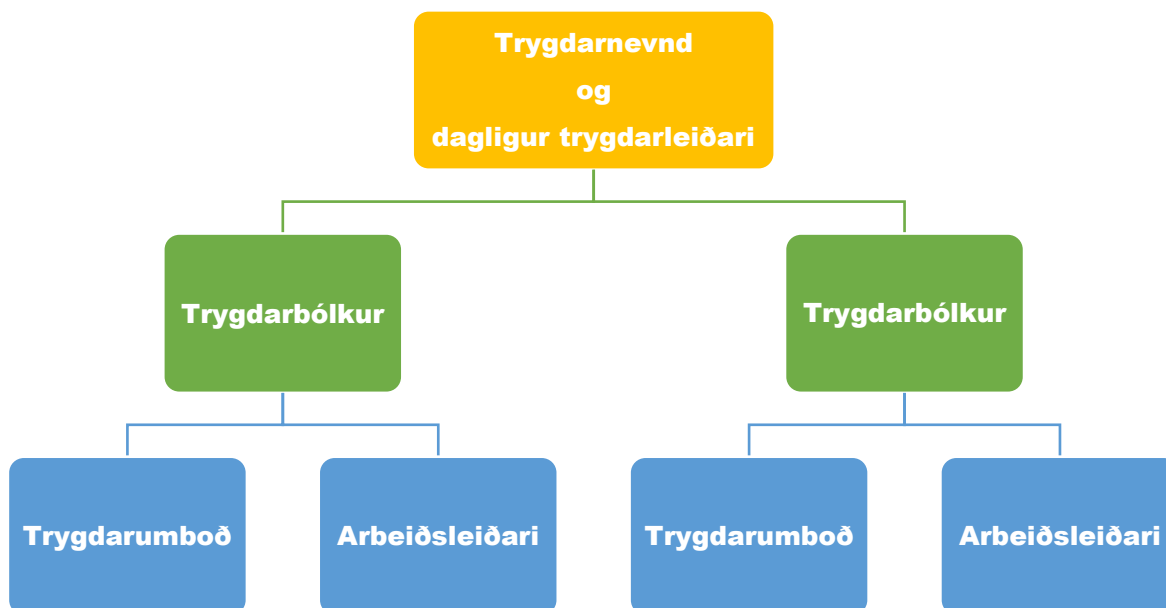
Diagrammið niðanfyri vísir minstukrøvini til, hvussu trygdarskipanin verður bygd upp eftir starvsfólkatali:

Trygdarskipanin

Trygdarskipanin er uppbyggt við trygðarumboði og arbeiðsleiðara, ið saman manna trygðarbólkin. Er talan um eitt stórt arbeiðspláss, kann vera neyðugt við fleiri trygðarbólkum. Hvør einstakur av hesum trygðarbólkum er tá mannaður av leiðaranum á staðnum og einum starvsfólkavaldum trygðarumboði.

Starvast 20 ella fleiri fólk á arbeiðsplássinum, skal ein trygðarnevnd eisini setast á stovn (á síðu 4 verður greitt frá, hvussu ein trygðarnevnd verður mannað). Trygðarnevndin tilnevnir ein dagligan trygðarleiðara.

Trygðarumboðið

Trygðarumboðið er tann, sum starvsfelagarnir á deildini ella arbeiðsøkinum hava valt at umboða seg í málum, ið snúgva seg um heilsu og trygð á arbeiðsplássinum og virka fyri at loysa trupulleikar um heilsu og trygð. Trygðarumboðið er tann, ið starvsfólk skulu venda sær til við spurningum, ivamálum, klagum og uppskotum, sum hava sum endamál at betra arbeiðsumhvørvið.

Eitt trygðarumboð verður valt fyri tvey ár, eftir somu reglum, sum eru galdandi, tá ið álitisfólk verða vald. Trygðarumboðið er vart móti uppsøgn, um uppsøgnin er grundað á viðurskifti, ið hava við trygðararbeiði at gera.

Trygðarumboðið mannar saman við arbeiðsleiðaranum trygðarbólkin.

Arbeiðsleiðarin

Arbeiðsleiðarin er tann, ið hevur ábyrgdina av arbeiðsøkinum. Alt eftir hvussu arbeiðsplássði er skipað, kann arbeiðsleiðarin vera stjórin, deildarleiðarin, arbeiðsformaðurin, virkisleiðarin o.s.fr.

Ein arbeiðsleiðari er altíð limur í trygðarbólkinum, saman við einum trygðarumboði. Arbeiðsleiðarin verður tí ikki valdur inn í trygðarbólkin, eins og eitt trygðarumboð verður valt.

Trygdarbólkurin

Ein trygdarbólkur telur altíð tveir limir og verður mannaður av arbeiðsleiðaranum fyrri deildini/arbeiðsøkinum og einum trygdarumboði.

Uppgávan hjá trygdarbólkinum er at hava eitt vakið eyga við heilsu- og trygdarviðurskiftunum í tí dagliga. Trygdarbólkurin skal ansa eftir, at arbeiðsumstøðurnar eru í lagi, og at arbeiðið verður gjørt sambært reglunum. Trygdarbólkurin skal eisini kunna starvsfólkini á arbeiðsplássinum um um, hvørjar reglur eru galdandi fyrri trygd og heilsu og skal virka fyrri at hesar reglur verða hildnar. Trygdarbólkurin skal taka lut í ráðleggingini, tá tað snýr seg um trygd og heilsu.

Uppgávur hjá trygdarbólkinum

- Trygdarbólkurin skal ansa eftir, at arbeiðsviðurskiftini eru heilsu- og trygdarliga fult forsvarlig og at arbeiðshátturin og arbeiðið er trygdarliga væl fyrireikað, soleiðis at arbeiðið kann avrikast vandaleyst.
- Trygdarbólkurin skal ansa eftir, at arbeiðsgongdir, har evni og tilfar verða nýtt, ikki elva til vanlukku ella sjúku.
- Trygdarbólkurin skal eisini ansa eftir, at upplæring og leiðbeining verður givin, og at maskinur, útgerð og tøknilig hjálpartól v.m. eru innrættað og verða nýtt heilsu- og trygdarliga fult forsvarligt.
- Trygdarbólkurin skal kunna starvsfólk um galdandi reglur, ið eru ásettar til at fremja trygd og heilsu, og skal ávirka tann einstaka til eina heilsu- og trygdarfremjandi atferð.
- Trygdarbólkurin skal luttaka í ráðgeving av trygdar- og heilsuarbeiði á arbeiðsplássinum/deildini og meta um trygdar- og heilsuviðurskiftini smb. kunngerð um útinnan av arbeiði.
- Trygdarbólkurin skal luttaka í kanninum av arbeiðsóhappum, eitringum, heilsuskaðum og tilrend til slík og fráboða hesi til arbeiðsgevaran ella umboð hansara.
- Trygdarbólkurin skal virka sum sambindingarlið millum starvsfólkini og trygdarnevndina (har ein slík er) og virkisleiðsluna, kunna hesi um arbeiðsumhvørvistrupulleikar og koma við møguligum uppskotum til at betra arbeiðsumhvørvíð.
- Trygdarbólkurin skal samstarva við Arbeiðs- og brunaeftirlitið og skal fylgja við eftirlitsfólkunum, tá vitjað verður á arbeiðsplássinum.

Trygdarnevndin

Á arbeidsplássum við 20 ella fleiri starvsfólkum, skal ein trygdarnevnd skipast. Trygdarnevndin skal skipast í samsvari við tal av trygdarbólkum (sí síðu 4), og arbeidsgevarin ella eitt umboð fyri hendan skal vera formaður í trygdarnevndini. Trygdarnevndin er sett yvir hini í trygdarskipanini, skal loysa teir trupulleikar, sum trygdarbólkar ikki kunnu greiða og skal arbeiða við spurningum, sum fevnir yvir allar deildir á arbeidsplássinum.

Uppgávur hjá trygdarnevndini

- Trygdarnevndin skal ráðleggja, leiða og samskipa øll tiltøk og alt arbeiði, ið hevur týðning fyri trygdar- og heilsuarbeiðið á arbeidsplássinum.
- Trygdarnevndin skal hava eftirlit við trygdar- og heilsuarbeiðinum og syrgja fyri, at trygdarbólkarnir fáa kunning og leiðbeining í hesum arbeiðinum.
- Trygdarnevndin skal syrgja fyri, at orsøkirnar til arbeidsóhapp, eitringar, skaðatilburðir og tilrend til slík verða kannað, og at tiltøk verða sett í verk fyri at forða fyri at slík ikki endurtaka seg.
- Trygdarnevndin skal á hvørjum ári gera eitt samlað yvirlit yvir arbeidsóhapp, eitringar og heilsuskaðar á arbeidsplássinum.
- Trygdarnevndin skal halda seg kunnigan við tær reglur, ið eru ásettar fyri trygd og heilsu hjá starvsfólkunum.
- Trygdarnevndin skal gera meginreglur, ið áseta neyðuga upplæring og leiðbeining av starvsfólkunum og hava eftirlit við, at reglurnar verða fylgdar.
- Trygdarnevndin skal gera eftirlitsarbeiði á øllum deildum á arbeidsplássinum og vera umboðað, tá ið Arbeiðs- og brunaeftirlitið vitjar.
- Trygdarnevndin skal luttaka í ráðlegging og metingum av trygdar- og heilsuviðurskiftum eftir kunngerð um útinnan av arbeiði og skal ráðgeva í arbeiðsumhvørvispurningum.
- Nevndin skal leggja fram uppskot um, hvussu møguligir arbeiðsumhvørvistrupulleikar kunnu loysast og raðfesta tey ynski, sum trygdarbólkurin hevur um at fáa framd.
- Trygdarnevndin skal tilnevna ein dagligan trygdarleiðara av trygdararbeiðinum at virka vegna nevdina. Dagligi leiðarin skal kunna trygdarnevndina um trygdar- og heilsuarbeiði og taka nevdina við uppá ráð við at loysa trupulleikar, sum kunnu taka seg upp millum fundirnar.
- Arbeiðsgevarin skal geva Arbeiðs- og brunaeftirlitinum boð um, hvør er dagligur trygdarleiðari.
- Trygdarnevndin skal hava regluligar fundir, í minsta lagi eina ferð í hvørjum ársfjórðingi.
- Hevur eitt arbeidsóhapp, eitring ella annar heilsuskaði verið, skal trygdarnevndin hava eykafund um hesi. Um ein dagligur trygdarleiðari er, skal hesin luttaka á fundunum.
- Í minsta lagi 2 ferðir um árið skal trygdarnevndin skipa fyri felagsfundi við allar trygdarbólkar á arbeidsplássinum. Frágreiðing skal skrivast av øllum fundum í trygdarnevndini.

Arbeidsgevarin

Arbeidsgevarin hefur altíð evstu ábyrgd og skal syrgja fyri, at samstarvað verður um trygd og heilsu. Arbeidsgevarin skal somuleiðis samstarva við trygdarbólkin, tá ið tørvur er á tí.

Um arbeiðsplássið fær skrivlig boð frá Arbeids- og brunaeftirlitinum, skal arbeidsgevarin kunna limirnar í trygdarskipanini um boðini.

Arbeidsgevarin skal syrgja fyri, at tíð verður sett av í tí dagliga til at trygdarbólkarnir, trygdarnevndin og møguligi dagligi trygdarleiðarin, kunnu røkja sínar skyldur í heilsu- og trygdararbeiðinum.

Val av trygdarumboði

Arbeidsgevarin hefur skyldu at syrgja fyri, at heilsu- og trygdararbeiðið verður skipað samsvarandi við galdandi reglum. Hetta kann t.d. fara fram á tann hátt, at arbeidsgevarin ella eitt umboð fyri arbeidsgevaran kallar øll starvsfólk inn til felags fund at velja trygdarumboð. Arbeidsgevarin og onnur leiðslumboð luttaka tó ikki á hesum fundinum.

Starvsfólk kunnu til valið bjóða seg fram at vera trygdarumboð, og tann/tey, ið fáa flestar atkvøður verða vald. Bjóðar einki starvsfólk seg fram at vera trygdarumboð, stendur valið millum øll starvsfólk. Tað starvsfólk, ið tá fær flestar atkvøður verður trygdarumboð.

Hvussu nógv trygdarumboð?

Talið av trygdarumboðum eigur sum minstamark at samsvara við tal av deildum ella arbeiðsøkjum við 10 ella fleiri starvsfólkum.

Er talan um eitt arbeiðspláss við fleiri smærri deildum ella arbeiðsøkjum, ið tilsamans telja 10 ella fleiri fólk, velja smáu deildirnar sær eitt felags trygdarumboð. Mælt verður til, at hetta verður skipað soleiðis, at tær deildir, ið hava eins ella álík arbeiðsumhvørvi, hava felags trygdarumboð.

Er talan um arbeiðspláss við fleiri smærri deildum, har ið heilsu- og trygdarligu avbjóðingarnar í arbeiðsumhvørvinum eru stórar, verður rátt til at deildirnar hava egið trygdarumboð.

Trygdarskeið

Tá ið trygdarbólkur og trygdarnevnd eru skipað, skal arbeidsgevarin síggja til, allir limirnir í trygdarskipanini fara á trygdarskeið, ið er góðkent av Arbeids- og brunaeftirlitinum. Arbeidsgevarin rindar fyri trygdarskeiðið, og limirnir í trygdarbólkunum hava skyldu at luttaka á trygdarskeiðnum. Yvirlit yvir skeiðsveitarar er á síðu 10.

Um trygdarumboð ella arbeiðsleiðari hava inntøkumiss í sambandi við luttøku á trygdarskeiðum o.ø., skal arbeidsgevarin rinda fyri miss av inntøku.

Øll hava ábyrgd

Øll starvsfólk eiga at verða gjørd varug við, at tað ikki bert eru umboð í trygdarskipanini, ið hava ábyrgdina av, at trygdar- og heilsuumstøðurnar eru so góðar, sum til ber. Øll starvsfólk eru áløgd eina skyldu at gera sítt til at arbeiðsumhvørvið er trygt og heilsugott.

Skeiðsveitarar

Skeid.fo

Tlf.: 750500

Teldupostur: skeid.fo@gmail.com

ANSNI

Tlf.: 606060

Teldupostur: ansni@ansni.fo

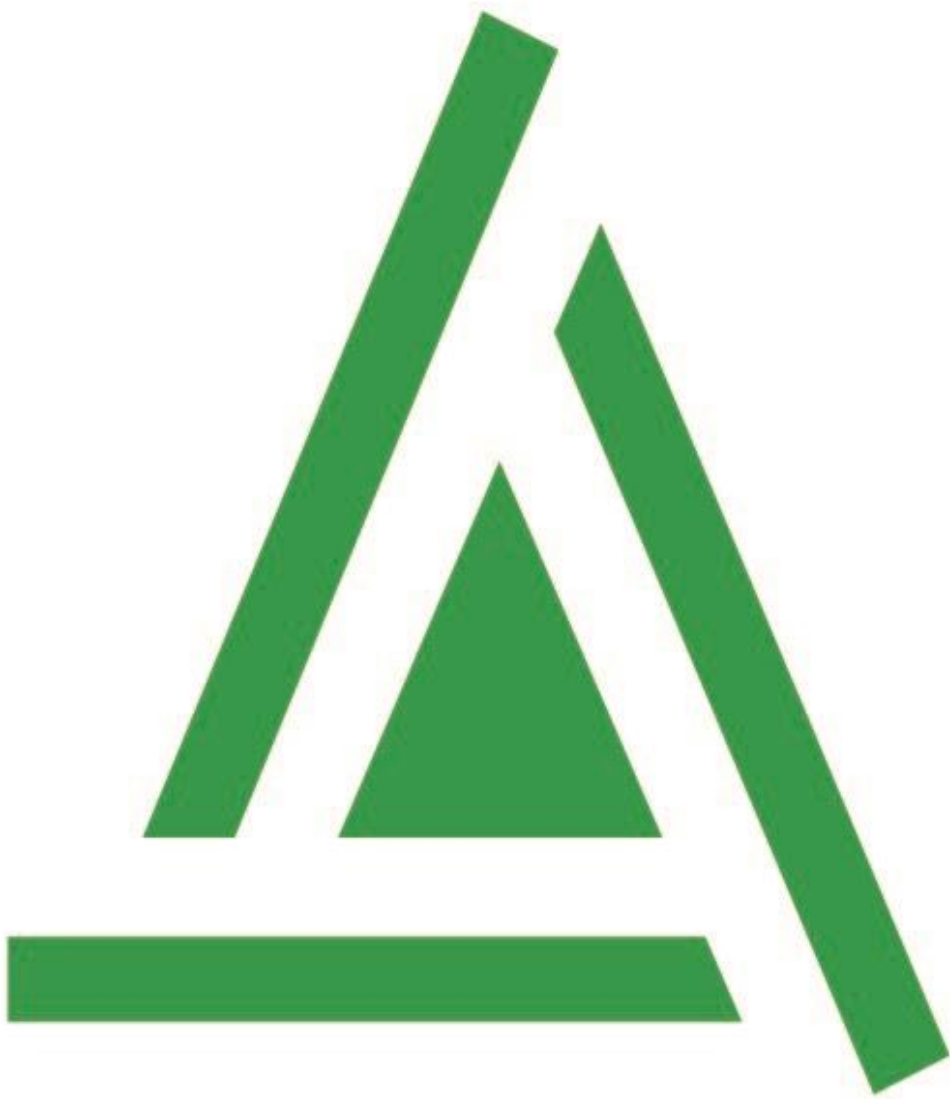
Leinkjur

Arbeiðs- og brunaeftirlitið:

www.arb.fo

Arbeiðsumhvørvislógin og tilhoyrandi kunngerðir:

<https://arb.fo/95>

www.arb.fo